

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

TARYBA

2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvados dėl švietimo ir mokymo socialinio aspekto

(2010/C 135/02)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

ATSIŽVELGDAMA Į:

1. 2006 m. lapkričio 14 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadas dėl švietimo ir mokymo veiksmingumo bei teisingumo ⁽¹⁾, kuriose valstybės narės raginamos užtikrinti teisingas švietimo bei mokymo sistemas, kuriomis siekiama suteikti vienodas galimybes, užtikrinti galimybę siekti mokslo, patirti vienodą požiūrį ir siekti rezultatų nepaisant socialinių ir ekonominių aplinkybių bei kitų veiksnių, galinčių sudaryti nepalankias švietimo sąlygas.
2. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų ⁽²⁾, kurioje pabrėžiama bendrųjų gebėjimų teikimo visiems plėtojimo svarba ir tinkamo mokymo tų asmenų, kuriems dėl nevienodų mokymosi galimybių reikia ypatingos pagalbos, kad būtų atskleistas jų mokymosi potencialas, svarba.
3. 2007 m. lapkričio 15 d. Tarybos rezoliuciją dėl naujų gebėjimų naujoms darbo vietoms ⁽³⁾, kurioje pabrėžta būtinybė numatyti gebėjimų poreikius ir didinti bendrą gebėjimų lygį, suteikiant pirmenybę žemesnės kvalifikacijos asmenų ir kitų asmenų, kuriems labiausiai gresia ekonominė ir socialinė atskirtis, švietimui ir mokymui.
4. 2007 m. lapkričio 23 d. Tarybos rezoliuciją dėl universitetų modernizavimo siekiant stiprinti Europos konkurencin-

gumą pasaulio žinių ekonomikoje ⁽⁴⁾, kurioje buvo dar kartą patvirtinta, kaip svarbu netradiciniais būdais besimokantiems asmenims ir suaugusiems sudaryti daugiau galimybių mokytis visą gyvenimą bei siekti aukštojo mokslo, ir plėtoti universitetų mokymosi visą gyvenimą pajėgumus.

5. 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadas dėl suaugusiųjų mokymosi ⁽⁵⁾, kuriose buvo pabrėžtas poreikis gerinti žemos kvalifikacijos darbuotojų, kurių skaičius tebėra didelis, gebėjimų lygį ir akcentuota, kaip suaugusiųjų mokymasis prisideda prie socialinės sanglaudos ir ekonominio vystymosi.
6. 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1098/2008/EB dėl Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metų (2010 m.) ⁽⁶⁾, kuriame nurodyta, kad didelė kliūtis integracijai į visuomenę yra pagrindinių gebėjimų ir rinkos poreikiams pritaiktų kvalifikacijų trūkumas.
7. 2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadas dėl glaudesnio europinio bendradarbiavimo profesinio švietimo ir mokymo srityje ateities prioritetų ⁽⁷⁾, kuriose pabrėžiama, kad profesinis švietimas ir mokymas skatina ne tik konkurencingumą, įmonių našumą ir inovacijas globalizuotos ekonomikos sąlygomis, bet ir teisingumą, sanglaudą, asmeninių vystymąsi bei aktyvų pilietiškumą ir kad turėtų būti skatinamas jo patrauklumas visoms tikslinėms grupėms.

⁽¹⁾ OL C 298, 2006 12 8, p. 3.⁽²⁾ OL L 394, 2006 12 30, p. 10.⁽³⁾ OL C 290, 2007 12 4, p. 1.⁽⁴⁾ Dok. 16096/1/07 REV 1.⁽⁵⁾ OL C 140, 2008 6 6, p. 10.⁽⁶⁾ OL L 298, 2008 11 7, p. 20.⁽⁷⁾ OL C 18, 2009 1 24, p. 6.

8. 2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadas „Parengti jaunimą XXI amžiui: Europos bendradarbiavimo mokyklų klausimais darbotvarkė“⁽⁸⁾, kuriose valstybės narės raginamos užtikrinti, kad būtų prieinamos aukštos kokybės mokymosi galimybės ir paslaugos, visų pirma dėl asmeninių, socialinių, kultūrinių ir (arba) ekonominių aplinkybių remtiniams vaikams bei jaunimui.
9. 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadas dėl vaikų iš migrantų šeimų švietimo⁽⁹⁾, kuriose valstybės narės paragintos imtis tinkamų priemonių reikiamu jų atsakomybės lygiu – vietos, regioniniu ar nacionaliniu – siekiant užtikrinti, jog visiems vaikams būtų užtikrintos teisingos bei vienodos galimybės ir suteikta būtina parama išnaudoti visą potencialą neatsižvelgiant į kilmę.
10. 2009 m. lapkričio 27 d. Tarybos rezoliuciją dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje atnaujintos sistemos (2010–2018 m.)⁽¹⁰⁾, kurioje valstybių narių paprašyta užtikrinti, kad visuose lygiuose būtų sudarytos lygios galimybės jaunimui naudotis kokybišku švietimu bei gauti kokybišką mokymą ir skatinti geresnes formaliojo švietimo ir neformaliojo mokymosi sąsajas.

IR YPAČ ATSIŽVELGDAMA Į:

2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadas dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“)⁽¹¹⁾, kuriose vienodų galimybių, socialinės sanglaudos ir aktyvaus pilietiškumo skatinimas nurodytas kaip vienas iš programos strateginių tikslų bei apibrėžti penki vidutiniai Europos rezultatų orientaciniai lygiai („europiniai lyginamieji standartai“), kuriuose taip pat ypač akcentuojamas vienodų galimybių užtikrinimas.

IR ATSIŽVELGDAMA Į:

Konferenciją „Ištraukusis švietimas – socialinės aprėpties skatinimo priemonė“, įvykusią 2010 m. kovo 11–12 d. Madride.

PAŽYMĖDAMA, KAD:

Visose ES švietimo ir mokymo sistemose reikia užtikrinti tiek vienodas galimybes, tiek aukščiausią kompetenciją. Išsilavinimo gerinimas ir bendrųjų gebėjimų suteikimas visiems yra esminiai

veiksniai ne tik siekiant ekonomikos augimo ir konkurencingumo, bet ir mažinant skurdą ir skatinant socialinę aprėptį.

Pasitelkiant švietimą ir mokymą, socialine aprėptimi turėtų būti užtikrintos vienodos galimybės gauti kokybišką švietimą bei teisingas elgesys, be kita ko, pritaikant mokymą prie asmenų poreikių. Tuo pat metu ja turėtų būti užtikrintos vienodos galimybės pasiekti geriausių rezultatų, dedant pastangas, kad visi įgytų aukščiausio lygio bendrąsias kompetencijas.

SUPRASDAMA, KAD:

Švietimo ir mokymo sistemoms tenka svarbus vaidmuo skatinant socialinę sanglaudą, aktyvų pilietiškumą ir savirealizaciją Europos visuomenėje. Jos turi galimybių remti aukštesnės socialinės padėties siekį ir suardyti skurdo, socialinių sunkumų bei atskirties ratą. Šių sistemų vaidmuo galėtų būti toliau stiprinamas pritaikant jas skirtingai piliečių patirčiai kultūrinio turtingumo, turimų žinių ir gebėjimų bei mokymosi poreikių požiūriu.

Švietimas nėra vienintelė socialinės atskirties priežastis ar vienintelis šios problemos sprendimas. Vien švietimo priemonėmis vargu ar įmanoma sušvelninti daugeliu aspektų nepalankią padėtį, todėl reikia daugelį sektorių apimančių požiūrių, kad tokias priemones būtų galima derinti su platesne socialine ir ekonomine politika.

Siekiant didinti tarptautinį konkurencingumą reikia aukšto lygio profesinius gebėjimus derinti su gebėjimu kurti, diegti inovacijas ir dirbti daugiakultūroje ir daugiakalbėje aplinkoje. Dėl šios priežasties ir dėl demografinių sunkumų yra dar svarbiau, kad švietimo ir mokymo sistemos pagerintų išsilavinimo įgijimo lygį, užtikrinant, kad visiems žmonėms – jaunimui ir suaugusiems, neatsižvelgiant į jų socialines, ekonomines ar asmenines aplinkybes – būtų sudarytos sąlygos visapusiškai save realizuoti mokantis visą gyvenimą. Šiuo atveju ypatingą dėmesį reikėtų skirti specialiujų švietimo reikmių turinčių asmenų, migrantų kilmės asmenų ir romų bendruomenės narių reikmėms.

Toliau atsiskleidžiant ekonominės krizės socialiniams padariniams ir atsižvelgiant į tai, kad 2010 m. yra kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metai⁽¹²⁾, aišku, kad didžiausią įtaką nuosmukis padarė nepalankiausioje padėtyje atsidūrusioms grupėms, tuo pat metu sukeldamas pavojų šioms grupėms skirtų biudžeto priemonių vykdymui.

⁽⁸⁾ OL C 319, 2008 12 13, p. 20.

⁽⁹⁾ OL C 301, 2009 12 11, p. 5.

⁽¹⁰⁾ OL C 311, 2009 12 19, p. 1.

⁽¹¹⁾ OL C 119, 2009 5 28, p. 2.

⁽¹²⁾ Žr. išnašą 6.

PRIPAŽIŠTA, KAD:

Jei Europa nori konkuruoti ir klestėti kaip žinių ekonomika, grindžiama tvarių bei aukštu užimtumo lygiu ir tvirtose socialinė sanglauda, kaip numatyta strategijoje „Europa 2020“, švietimo ir mokymo vaidmuo yra esminis atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą perspektyvą. Bendrųjų gebėjimų suteikimas visiems mokantis visą gyvenimą bus vienas iš svarbiausių veiksmų gerinant piliečių galimybes įsidarbinti, socialinę aprėptį ir savirealizaciją.

Atsižvelgiant į europinius lyginamuosius standartus, dėl kurių susitarta Europos bendradarbiavimo švietimo ir ugdymo srityje strateginėje programoje „ET 2020“, skubiai reikia mažinti esamą pagrindinius gebėjimus prastai įgyjančių asmenų skaičių (visų pirma gebėjimo skaityti – pagal dabartinius duomenis vidutiniškai vienas iš keturių mokinių nesugeba tinkamai skaityti ir rašyti), taip pat toliau mažinti švietimo ir mokymo kurso nebaisių asmenų skaičių, ir reikia didinti dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme bei priežiūroje, padidinti aukštojo lygio išsilavinimą įgijusių jaunų žmonių skaičių, taip pat didinti suaugusiųjų dalyvavimą visą gyvenimą trunkančiame mokymesi. Šie poreikiai yra ypač aktualūs nepalankioje padėtyje esantiems asmenims, kurie statistiškai paprastai pasiekia daug prastesnių rezultatų pagal visus palyginamuosius standartus. Strateginės programos tikslus galima tinkamai pasiekti tik tuo atveju, jeigu atsižvelgiama į socialinės atskirties riziką patiriančių asmenų poreikius.

MANO, KAD:

Valstybių narių pasiekto socialinės aprėpties lygio skirtumai rodo, kad ES galima toliau mažinti nevienodas galimybes ir atskirtį, tiek struktūriniais pakeitimais, tiek teikiant papildomą paramą besimokantiems, kuriems gresia socialinė atskirtis. Teisingumas ir išskirtinė kompetencija viena kitos nepanaikina, o papildo, ir jų reikėtų siekti tiek nacionaliniu, tiek Europos lygiais. Nors kiekvienoje valstybėje narėje padėtis yra skirtinga, bendradarbiavimas Europos mastu gali padėti nustatyti, kokiais būdais reikėtų skatinti socialinę aprėptį ir lygiateisiškumą, kartu nekeliant pavojaus aukščiausiai kompetencijai.

Sistemos, kuriose visiems taikomi aukšti kokybės standartai ir stiprinamas atskaitingumas, kuriose skatinami individualūs poreikius labiau atitinkantys aprėptimi grindžiami metodai ir kuriose daug dėmesio skiriama visų pirma nepalankioje padėtyje esantiems besimokantiems, gali būti galingi socialinę aprėptį skatinantys veiksniai.

Paramos besimokantiems schemos, pavyzdžiui, dotacijos, paskolos ir papildomos nepiniginės priemonės gali atlikti labai svarbų vaidmenį sudarant palankesnes vienodas galimybes, visų

pirma aukštojo mokslo srityje. Atsižvelgiant į padidėjusį spaudimą švietimui skiriamų finansinių išteklių srityje, bus labai svarbu padidinti viešųjų investicijų veiksmingumą; įvairių finansavimo sistemų struktūros ir poveikio analizė gali padėti priimti pagrįstus sprendimus.

BE TO, MANO, KAD:

Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo srityje:

1. Kvalifikuoto personalo teikiamo aukštos kokybės ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros, kai užtikrinamas tinkamas vaikų ir personalo skaičiaus santykis, rezultatai visiems juose dalyvaujantiems vaikams yra teigiami ir jis yra naudingiausias socialiniu požiūriu nepalankiausioje padėtyje esantiems vaikams. Pakankamų paskatų ir paramos teikimas vaikams iš nepalankios aplinkos, teikiamų paslaugų pritaikymas pagal poreikius ir tų vaikų galimybių dalyvauti didinimas gali padidinti vaikų iš nepalankios aplinkos dalyvavimą⁽¹³⁾.
2. Aukštos kokybės švietimo, kuriuo garantuojamas pagrindinių kompetencijų įgijimas, užtikrinimas visiems yra vienas iš veiksmingiausių būdų skatinti socialinę aprėptį. Reikia papildomos paramos mokykloms, kuriose didelę dalį mokinių sudaro mokiniai iš nepalankios aplinkos.
3. Kad mokyklos nebaigimo prevencija būtų sėkminga, reikia vietos, regionų ir nacionaliniu lygiais plėtoti žinias apie rizikos nebaigti mokyklos grupes (pvz., dėl asmeninių arba socialinių ar ekonominių aplinkybių arba dėl mokymosi sunkumų), taip pat sistemas, kaip kuo anksčiau nustatyti, kuriems asmenims gali kilti tokia rizika. Turėtų būti įgyvendinamos išsamios tarpsektorinės strategijos, pagal kurias vykdoma visame mokykliniame ugdyme taikoma sisteminga politika, skirta atsižvelgti į įvairius veiksnius, dėl kurių kai kurie mokiniai nebaigia mokyklos. Asmeniškai pritaikyta parama rizikos grupių mokiniams gali apimti pagal asmeninius poreikius pritaikyto mokymo organizavimą, konsultavimo, mentorių ir kuratorių sistemas, socialinę paramą ir užklausinę veiklą, kuri padėtų mokytis.
4. Kiekvienos švietimo įstaigos lygiu aprėpties strategijoms reikia tvirto vadovavimo, sistemingos rezultatų bei kokybės stebėsenos, novatoriško aukštos kokybės mokymo, paremto tinkamu mokytojų rengimu, jų savarankiškumo didinimu ir motyvavimu, bendradarbiavimu su kitais specialistais ir tinkamų išteklių teikimu. Siekiant suteikti labiau integruotą paramą besimokantiems, kuriems jos reikia, būtina bendradarbiauti su tėvais ir bendruomenės suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, tokiose srityse kaip neformaliojo mokymosi ir savišvietos veiklos po pamokų.

⁽¹³⁾ Šiame tekste terminas „nepalankioje padėtyje esantys asmenys“ tam tikrais atvejais apima ir specialiųjų švietimo reikmių turinčius besimokančiuosius.

5. Visiems besimokantiejiems naudinga, kai sudaromos sąlygos, kurių reikia sėkmingai specialiųjų reikmių turinčių mokinių aprėpti bendrojo lavinimo aplinkoje. Visiems naudingi kokybės gerinimo būdai: labiau į asmenį orientuoto požiūrio platesnis taikymas, įskaitant individualiai pritaikytus mokymo planus, vertinimo pasitelkimas mokymo procesui remti, gebėjimų atsižvelgti į įvairovę ir pasinaudoti jos teikiama galimybėmis suteikimas mokytojams, bendradarbiavimu grindžiamo mokymo ir mokymosi skatinimas ir platesnių galimybių sudarymas bei platesnis dalyvavimas.

Profesinio švietimo ir mokymo srityje:

- Įvairi profesinio švietimo pasiūla, labiau akcentuojant pagrindines kompetencijas, įskaitant bendrąsias kompetencijas, gali suteikti asmenims labai reikalingas galimybes gerinti savo kvalifikaciją ir tokiu būdu patekti į darbo rinką. Nepalankioje padėtyje esančių grupių atveju profesinį švietimą ir mokymą galima padaryti aktualesniu teikiamas paslaugas pritaikant pagal individualius poreikius, stiprinant orientavimą ir konsultavimą, pripažįstant įvairių formų ankstesnį mokymąsi ir skatinant alternatyvias mokymosi darbo vietoje sistemas. Dalyvavimo tęstiname profesiniame švietime ir mokyme, ypač žemos kvalifikacijos asmenų dalyvavimo, didinimas yra labai svarbus taikant aktyvios aprėpties požiūrį ir siekiant, kad nedarbas dėl pramonės permaitinėtų kuo mažesnis.

Aukštojo mokslo srityje:

1. Norint padidinti studentų iš nepalankios aplinkos siekius ir sudaryti jiems daugiau galimybių įgyti aukštąjį išsilavinimą, būtina sustiprinti finansinės paramos schemas ir kitas paskatas bei tobulinti jų struktūrą. Priemonės, nesunkiai gaunamos, pakankamos ir kilnojamos paskolos studentams, taip pat išteklių patikrinimu grindžiamos stipendijos gali padėti sėkmingai padidinti asmenų, kuriems nepakanka lėšų aukštajam mokslui, dalyvavimo rodiklius.
2. Lankstesnės ir įvairesnės studijų sekos, pavyzdžiui, ankstesnio mokymosi pripažinimas, dalinės studijos ir nuotolinis mokymasis, gali padėti suderinti aukštąjį mokslą su darbo ar šeimos pareigomis ir paskatinti platesnį dalyvavimą. Priemonių, kuriomis siekiama stebėti ir didinti studijų tęsimo rodiklius aukštojo mokslo srityje, teikti individualiai pritaikytą pagalbą, taip pat stiprinti orientavimą, kuravimą ir gebėjimų ugdymą, ypač pradiniais universitetinių studijų etapais, įgyvendinimas gali padėti gerinti nepalankioje padėtyje esančių besimokančiųjų grupės studijų baigimo rodiklius.
3. Reikia ypatingų pastangų, ypač susijusių su finansavimu, kad būtų užtikrinta, jog bus atsižvelgta į visus nepalankioje padėtyje esančių studentų poreikius, nes jie dažnai negali pasinaudoti esamomis judumo sistemomis.

4. Kova su nelygybe, skurdu ir socialine atskirtimi gali būti stiprinama pripažįstant, kad aukštojo mokslo įstaigoms tenka socialinė atsakomybė užtikrinti, kad visuomenė gautų naudos iš investicijų į žinias, užtikrinti, kad žinos tarnautų platesnei bendruomenei, tiek vietos, tiek visuotiniu lygiu, ir atsižvelgti į socialines reikmes.

5. Aukštojo mokslo įstaigos taip pat turi prisiimti socialinę atsakomybę sudarydamos galimybę suaugusiems, kurie mokosi savarankiškai arba neformaliai, pasinaudoti jų išteklių, stiprinamos socialinės atskirties klausimų mokslinius tyrimus, skatindamos inovacijas ir atnaujinamos švietimo išteklius bei metodiką.

Suaugusiųjų švietimo srityje:

1. Platesnių galimybių suaugusiųjų švietimui sudarymas gali suteikti naujų aktyvios aprėpties ir didesnio dalyvavimo visuomenės gyvenime galimybių, ypač žemos kvalifikacijos asmenims, bedarbiams, specialiųjų reikmių turintiems suaugusiems, pagyvenusiems asmenims ir migrantams. Konkrečiu pastarųjų asmenų atveju, priimančiosios šalies kalbos ar kalbų mokymasis yra svarbus socialinei integracijai skatinti bei pagrindiniams gebėjimams ir galimybėms išdaryti gerinti.
2. Suaugusiųjų mokymasis įvairioje aplinkoje, įtraukiant daug suinteresuotųjų subjektų (įskaitant viešąjį ir privatųjį sektorius, aukštojo mokslo įstaigas, vietos bendruomenes ir nevyriausybinės organizacijas), įskaitant ir mokymąsi dėl asmeninių, pilietinių, socialinių ir su darbu susijusių priežasčių, yra esminis norint įtraukti nepalankioje padėtyje esančias ir rizikos grupes. Konkrečiai su darbu susijusio mokymosi klausimų srityje įmonės gali pademonstruoti socialinę atsakomybę geriau numatydamos struktūrinius pokyčius ir sudarydamos galimybes persikvalifikuoti.
3. Kaip vieną jaunesnės ir vyresnės kartų keitimosi žiniomis bei praktine patirtimi ir bendravimo bei solidarumo skatinimo būdų galima išnagrinėti mokymosi tarp skirtingų kartų galimybę, sumažinant augančią skaitmeninę atskirtį ir mažinant socialinę izoliuotumą.

Mokymosi visą gyvenimą srityje:

- Švietimo ir mokymo sistemos su lanksčia studijų seka, kuriose sudaromos sąlygos kuo ilgiau naudotis įvairiomis galimybėmis ir išvengiama „akligatvių“, padeda įveikti nepalankias sąlygas. Jos taip pat padeda išvengti socialinės bei ekonominės ar kultūrinės marginalizacijos ir kliūčių dėl mažų lūkesčių. Orientavimo paslaugų teikimas ir įgytų gebėjimų patvirtinimas visą gyvenimą, įskaitant ankstesnio mokymosi ir patirties pripažinimą, visų švietimo ir mokymo lygių, įskaitant aukštąjį mokslą ir suaugusiųjų švietimą,

priėmimo mokytis modelių įvairinimas ir aktyvesnis dėmesio skyrimas mokymosi aplinkos kokybei ir patrauklumui gali besimokantiejiems palengvinti pereinamuosius procesus. Norint įtraukti švietimo ir mokymo sistemose nedalyvaujančias nepalankioje padėtyje esančias grupes, reikia novatoriškų orientavimo teikimo būdų ir bendradarbiavimo su kitomis socialinėmis tarnybomis ir pilietine visuomene.

TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ:

Ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo srityje:

1. Užtikrinti platesnes galimybes naudotis ikimokykliniu ugdymu ir priežiūra, kad visi vaikai, ypač vaikai iš nepalankios aplinkos, arba turintys specialiųjų švietimo reikmių, galėtų pradėti mokytis užtikrintai, taip pat siekiant padidinti motyvaciją mokytis.
2. Gerinti ugdymo kokybę mokyklose ir mažinti skirtumus tarp mokyklų ir pačiose mokyklose, siekiant kovoti su galima socialine ir ekonomine ar kultūrine marginalizacija.
3. Daugiausia dėmesio skirti esminių pagrindinių gebėjimų įgijimui, ypač raštingumo, mokėjimo skaičiuoti ir – ypač migrantų kilmės mokinių atveju – kalbos gebėjimų.
4. Skatinti mokyklų tarpusavio ryšių plėtojimo veiklą siekiant keistis patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais.
5. Intensyvinti mokyklos nebaigimo reiškinio prevencijos pastangas kuriant išankstinio išpėjimo sistemas, padedančias nustatyti, kuriems mokiniams tai gresia; skatinti visame mokykliniame ugdyme taikomas aprėpties strategijas, kuriose daugiausia dėmesio skiriama kokybei, numatant tinkamą vadovavimą ir mokytojų rengimą laikantis mokymosi visą gyvenimą perspektyvos.
6. Plėtoti labiau į individualius poreikius orientuotą požiūrį ir sistemingą reagavimą, kad būtų teikiama parama visiems mokiniams, taip pat teikti papildomą pagalbą socialiniu požiūriu nepalankioje padėtyje esantiems mokiniams ir specialiųjų reikmių turintiems mokiniams.
7. Padidinti mokyklos švietimo svarbą, kad būtų didinami mokinių siekiai ir skatinamas ne tik gebėjimas mokytis, bet ir motyvacija mokytis.
8. Didinti mokytojo profesijos patrauklumą, teikti tinkamą mokymą dirbant ir užtikrinti tvirtą vadovavimą mokykloms.

9. Didinti mokyklų atskaitingumą visuomenei apskritai, stiprinti mokyklų ir tėvų, verslo ir vietos bendruomenių partnerystę ir toliau integruoti formaliąją bei neformaliąją veiklą.

10. Remti visiems mokiniams, įskaitant turinčius specialiųjų mokymosi reikmių, skirtus sėkmingus įtraukius švietimo metodus, kad mokyklos taptų bendruomenėmis, kuriose puoselėjamas priklausymo visuomenei ir savitarpio paramos jausmas ir pripažįstami visų mokinių sugebėjimai. Stebėti tokių metodų poveikį, visų pirma siekiant visuose švietimo sistemos lygiuose padidinti besimokančiųjų, turinčių specialiųjų reikmių, dalyvavimo lygį ir mokyklas baigusią tokių mokinių skaičių.

Profesinio švietimo ir mokymo srityje:

1. Stiprinti bendrųjų kompetencijų įgijimą per profesinį išsilavinimą ir programas ir geriau atsižvelgti į nepalankioje padėtyje esančių besimokančiųjų poreikius.
2. Toliau užtikrinti profesinį švietimą ir mokymą, kuris sudaro galimybes mokiniams sukurti savo individualią studijų seką.
3. Stengtis užtikrinti, kad profesinio švietimo ir mokymo sistemos būtų tinkamai integruojamos į bendrą švietimo ir mokymo sistemas, įskaitant lanksčią studijų seką, kuri sudarytų besimokantiejiems galimybes pereiti iš vieno sektoriaus į kitą ir įsidaibinti.
4. Stiprinti orientavimo ir konsultavimo veiklą bei atitinkamą mokytojų mokymą, kad būtų remiami studentų karjeros pasirinkimai ir pereinamieji procesai švietimo sistemoje arba iš švietimo sistemos į darbo rinką. Tai ypač svarbu siekiant sėkmingai integruotis į darbo rinką ir įtraukti mokinius, turinčius specialiųjų reikmių.

Aukštojo mokslo srityje:

1. Skatinti platesnes galimybes, pavyzdžiui, stiprinant finansinės paramos studentams sistemas ir pasitelkiant lankstesnes ir įvairesnes studijų sekas.
2. Plėtoti politiką, kuria siekiama gerinti aukštojo mokslo baigimo rodiklius, be kita ko, stiprinant individualiai pritaikytą pagalbą studentams, jų orientavimą ir kuravimą.
3. Toliau šalinti kliūtis judumui mokymosi srityje, plėsti jo galimybes ir gerinti jo kokybę, be kita ko, teikiant tinkamas paskatas mokinių iš nepalankios aplinkos judumui.
4. Propaguoti suaugusiems besimokantiejiems ir kitiems netradiciskais būdais besimokantiems mokiniams skirtas specialias programas.

Suaugusiųjų švietimo srityje:

1. Stiprinti politiką, kuria siekiama sudaryti žemos kvalifikacijos asmenims, bedarbiams suaugusiems ir, atitinkamai atvejais, migrantų kilmės piliečiams įgyti kvalifikaciją arba šiek tiek pagerinti savo gebėjimus („pakilti laipteliu aukščiau“) ir plačiau suteikiant jaunuoliams antrą galimybę įgyti išsilavinimą.
2. Skatinti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad visi asmenys galėtų įgyti pagrindinius gebėjimus ir svarbiausias kompetencijas, kurių reikia gyvenimui ir mokymuisi žinių visuomenėje, visų pirma raštingumą ir informacinių bei ryšių technologijų įgūdžius.

Taip pat bendresniu požiūriu stiprinti švietimo ir mokymo sistemų socialinį aspektą:

1. Didinti galimybes keisti studijų kryptį bei didinti studijų sekos lankstumą ir šalinti kliūtis dalyvavimui ir judumui švietimo ir mokymo sistemose bei tarp jų.
2. Plėtoti glaudesnes švietimo pasaulio ir darbo pasaulio bei plačiosios visuomenės sąsajas siekiant didinti galimybes įsidarbinti ir stiprinti aktyvų pilietiškumą.
3. Nustatyti ankstesnio mokymosi, įskaitant savišvietą bei neformalųjį mokymąsi, patvirtinimo ir pripažinimo sistemas, taip pat didinti socialiniu požiūriu nepalankioje padėtyje esančių ir žemos kvalifikacijos besimokančiųjų naudojimąsi orientavimo paslaugomis visą gyvenimą.
4. Vertinti socialiniu požiūriu nepalankioje padėtyje esantiems asmenims skirtų finansinės paramos priemonių poveikį ir veiksmingumą, taip pat švietimo sistemų ir struktūrų modelio poveikį šiems asmenims.
5. Apsvarstyti galimybę rinkti duomenis apie rezultatus, mokyklos nebaigusių asmenų procentinę dalį ir besimokančiųjų socialines bei ekonomines aplinkybes, ypač profesinio švietimo ir mokymo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo srityse.
6. Apsvarstyti galimybę nustatyti kiekybinius tikslus socialinės aprėpties srityje pasitelkiant švietimą, kurie atitiktų padėtį kiekvienoje valstybėje narėje.

7. Apsvarstyti galimybę plėtoti integruotą požiūrį į šiuos tikslus, derinant su kitų sričių politika.

8. Skirti pakankamai išteklių nepalankioje padėtyje esantiems mokiniams ir mokykloms ir, kai tinkama, plačiau naudoti Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo lėšas siekiant mažinti socialinę atskirtį pasitelkiant švietimą.

TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR KOMISIJOS:

1. Tęsti bendradarbiavimą, susijusį su strateginiu prioritetu propaguoti lygiateisiškumą, socialinę sanglaudą ir aktyvų pilietiškumą, aktyviai naudojantis atviruoju koordinavimo metodu pagal Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą („ET 2020“), įgyvendinant Bolonijos bei Kopenhagos procesų socialinį aspektą ir patvirtinant 2008 m. Tarybos išvadas dėl suaugusiųjų mokymosi atitinkančias priemones.
2. Stengtis aktyviai naudotis visomis Mokymosi visą gyvenimą programos, ir, kai tinkama, Europos socialinio fondo, Europos regioninės plėtros fondo ir Progress programos dalimis, kad būtų sustiprinta socialinė aprėptis pasitelkiant švietimą ir mokymą, taip pat toliau skirti daug dėmesio šiam aspektui pasiūlymuos dėl kitos kartos programų.
3. Skatinti ir remti didesnę nepalankios aplinkos besimokančiųjų arba specialiųjų reikmių turinčių besimokančiųjų dalyvavimą transnacionalinėse judumo schemose, partnerystėse ir projektuose, ypač nustatytuose pagal Mokymosi visą gyvenimą programą.
4. Remti lygiateisiškumo švietimo ir mokymosi srityje didinimo politikos veiksmingumo lyginamuosius mokslinius tyrimus, plėsti žinių bazę bendradarbiaujant su kitomis tarptautinėmis organizacijomis ir užtikrinti platų mokslinių tyrimų rezultatų sklaidimą.
5. Skatinti švietimo ir mokymo kaip pagrindinių priemonių norint pasiekti socialinės aprėpties ir socialinės apsaugos procesų tikslus vaidmenį.